

DOMOVINA

Uredništvo
je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopolne blagovilne trans-
kripi, rokopiši se ne vračajo.

Štejnja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko
in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron.
pol leta 8 kron 50 vin. Naščitina se pošlje upravitelju, plačajo se vsaj prej.

Za knjižarstvo
se plačuje od vsake peti vrstice po 20 vinarjev za vsak
krogi: za večje literature in monokratno inseriranje
znamen popust.

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

P. n. naročnikom!

Zadnji številki smo priložili
poštne položnice vsem onim gg. na-
ročnikom, kateri dosedaj niso popol-
noma ali vsaj za prvo polletje naročnine
poravnali.

Na ovitku je označeno do kdaj
je plačana naročnina.

Naročnina „Domovine“ stane
za celo leto K 12.—
za pol leta „ 6.—
za četrt leta „ 3.—

Dr. Ploj v jugoslovanskem klubu.

Dunaj, dne 25. junija 1907.

Vaš dopisnik je govoril včeraj s
podpredsednikom jugoslovanskega kluba
v državnem zboru, gospodom dvornim
svetovalcem dr. Plojem. Razgovor se
je osredotočil takoj o kriku, ki ga je
sugnal klerikalni tabor, ker dr. Ploj
ni vstopil v klerikalni slovenski, ampak
v jugoslovanski klub. Na vprašanje,
kaj sodi o očitjanju klerikalnih listov,
da se je iznevelil svojemu programu
in uskočil v drug tabor, je razvil
gospod dvorni svetovalec približno
te-le misli:

„Kdor trdi, da sem se iznevelil
svojemu programu in uskočil v drug
tabor, laže in zavija resnico. Kandi-
diral sem na svoj stari konservativni
program in pordarjal, da se ta pro-
gram strinja s programom „Kmečke
zveze“. To sem povedal tudi dr. Ko-
rošcu, ko me je zadnji dan pred ko-
nečnim zasedanjem deželnega zbora
vprašal, ali kandidiram, in dr. Ko-
rošec je dejal, da bo „Kmečka zveza“

mojo kandidaturo podpirala. Javil je
tudi na zasednem shodu v Ptaju, mislim
25. aprila, da kandidiram na starem
konservativnem programu, ki se strinja
s programom „Kmečke zveze“, in da
hoče „Kmečka zveza“ mojo kandida-
turo podpirati ter me proglašati svojim
kandidatom, in potem so me tudi nav-
zoči proglasili svojim kandidatom. Na
vseh shodih sem razvijal svoj stari
konservativni program, a vedno tudi
zaglašal, da bom delal za skupni
klub, ker ga smatram za neobhodno
potrebno, ako hočejo Slovenci v du-
šajskem parlamentu kaj veljati, in v
prid slovenskega naroda kaj doseči.
Tema ni oporekal noben volilec, vsi
so bili glede kluba mojega mnenja, in
me izvolili. Pri pogovoru glede kluba
sem vedno pordarjal, da je skupni
klub potreben, da moramo pastiti do-
mači boj doma, da moramo delati na
Dunaju s združenimi močmi, ker bomo
bres veljave in ugleda, ako bomo raz-
cepjeni v majhne stranke, posebno
sedaj, ko delajo vsi na narodnem pro-
gramu izvoljeni poslanci na to, da se
združijo v enom klubu ali zvezi, ker
morejo imeti le po velikem številu o-
dločno besedo v parlamentu. To sem
razglašal tudi proti dr. Korošcu, ki mi
je rekel, da uvideva potrebo skupnega
kluba, ali da je sedaj, ko smo imeli
na Štajerskem tako hudo volilno bo-
jez, težko sedeti v istem klubu s liberal-
nimi poslanci, ker bi volilci tega ne
razumeli. Proti temu argumentu sem
pordarjal, da so se moji volilci tudi
s ono točko mojega programa, ki pravi,
da bom delal za skupen klub, popol-
noma strinjali, in da je tudi dr. Be-
nkovič na svojih shodih izjavil, da hoče

stopiti v skupen klub, pa sva bila
vendar oba izvoljena. Moje stališče v
tem oziru je bilo torej dr. Korošcu
dobro znano. Zato pa je bilo tudi od-
bora „Kmečke zveze“. „Kmečka zveza“
me je namreč povabila kot poslanca,
ki ga je podpirala, na odborovo sejo
dne 13. junija. V seji se je razprav-
ljalo tudi o ustanovitvi kluba. O po-
drobnostih te seje in o vsem, kar se
je tam govorilo, danes še nečem go-
voriti; mislim pa, da me ne veče dol-
žnost, čuvati tajnost, ako bodo moji
sodelavci seje še nadalje trotili v
svet resnice: v tem slučaju bom
na podlagi svojih zapisnikov očitaj,
kaj in kako se je govorilo, ter do-
kazal, da je bilo moje stališče popol-
noma jamo. Danes hočem omeniti le
toliko, da se je kot prva točka reso-
lucije sprejel moj svet (jaz kot nečlan
„Kmečke zveze“ sem imel v odboru
neji samo posvetovalen glas), naj se
dela v prvi vrsti na to, da
pride do ustanovitve skup-
nega kluba. Potem pa sta bila
sprejeta še dva od drugih predlagana
predloga, namreč kot druga točka
predlog, da naj pristopijo poslanci, če
vzled atemeljenih varovov ne
pride do takega kluba, k oni stranki,
ki je našemu programu sorodna, kot
tretja točka predlog, da ima komečo
vsek poslanec proste roke. „Slovenski
Gospodar“ (št. 32 od dne 30. junija
1907) sicer poroča, da sem jaz go-
soval na to resolucijo, kar pa ne more
in ne odgovarja resnici radi tega ker
nisem odobril „Kmečke zveze“, ampak
sem bil narobe kot poslanec, ki ga
je podpirala, ter nisem imel pravice
glasovanja. Dr. Koroscu ni bilo ne-

zakno, da se ne strinjam s nameri onih,
so ki proti skupnemu klubu in da bom
izvajal iz tega menda konsekvence,
zato je v teku te seje tudi omenil,
da naj pride kakorkoli, mi na pro-
gramu „Kmečke zveze“ izvoljeni po-
slanci bomo na Dunaju v naših sta-
jšajskih vprašanjih vedno skupno delali.
To je mojem mnenju za vse slo-
venske poslance samozabito umljivo,
ker naši volilci niso poslali na Dunaj,
da ravnamo tam po svojih simpatijah
ali antipatijah, ampak v nadi, da bomo
delali za celokupno koristi volilcev in
slovenskega naroda. Z dejstvom, da ne
pristopim klubu, ki izključuje nekateri
slovenske poslance, je razčeln tudi
dr. Šušteršič z besedami: „Dr. Ploj
sedaj ne bo pristopil našemu klubu, a
poet tui discrimina rerum se potem
povrne v naš klub.“ Tako je govoril
dr. Šušteršič še prej, nego so se vrtili
pogajanja za skupen klub. Ko smo se
sešli na Dunaju in se pogovarjali radi
kluba, sem zavzel svoje prejane sta-
lišče, katerega so zastopali tudi vsi
Hrvatje, pordarjajoč, da drugi slovan-
ski narodi ne poznajo stališča, ki ga
branijo skupnemu klubu nasproti Slo-
vincem, in da sodijo v poljem klub
katoliški duhovniki skupaj z židi, v
čelki zvezi konservativni moravski po-
slanci skupaj s svobododomislom lu-
tancem Masarykom, da bi bila popo-
bena politika, če bi se jugoslovans-
ka delegacija, ki je itak še malo-
brojna, ne čepila in v tem slabša svojo
moč, da bi bili v skupnem klubu Je-
goslovani politični faktor, s katerimi bi
se moralo računati. Toda kljub temu,
da so Hrvatje rutili, naj odnehajo od
svojega stališča poslanci „Slovenske

LISTEK.

Vseučiliška slavnost v Zagrebu.

V. R.
(Konec).

II.

In sedaj je nekaj besedi o slav-
nosti sami. Bila je osnovana nad vse
slajno, a nevroča je hotela, da je šel
vse dni slavnosti doč. Aranziral jo je
dijaki odbor dobro, dasi je bila zelo
obsejna.

Slovincem je bilo na slavnosti
jako malo zastopanih — ki? tega je
bil pač doč. Od akadem. in državnih
je imel „Taber“ dva zastopnika, ki
sta zastopala ob enem tudi bratski
drustvi „Slovenijo“ in „Adrijo“ ter
akad. ter. društvo „Bodočnost“. „Tri-
plev“ je bil zastopan po dveh dru-
stvih, ki sta zastopala tudi „Ili-
rijo“.

Hrvatski dijaki so sprejeli nas
Slovincem nad vse prijazno in so le
obstalovali, da je udeležba od naše
strani tako majhna.

Dne 18. maja sveder je priredilo
dijaki ovacije rektorja zagrebkega
vseučilišča. Potem se je premikala
dolga vrsta dijakov s lampijoni proti
stanovanju kumice zastave, Elvire gro-
fice Kelmerjeve in jo burno pozdrav-
ljala. Tudi prof. Cukous je priredila
omladina burno ovacije. Škoro ves čas
je nagajal doč. Potem se je vrtil slav-
nostni komer, ker svedra ni manj-
kalo navdušenih govorov.

Drugi dan, na binkočno nedeljo,
se je posvetila zastava. Zbrala se je
pred vseučiliščem nešteto mladih
ljudstva, zastopanih je bilo netroj
narodnih društev, ki so hotela kora-
kati za zastavo in izkazati tako svoje
simpatije akademski omadini. Za za-
stavo so korakali prvi slovenski aka-
demiki.

Spreved je spremljala demobran-
ska goiba, ki je svirala same narodne

in splošno slovenske komade, (ščas se
šalibog celo pri naših narodnih godbah
večkrat pogreša!). In cerkve, kjer se
je zastava posvetila, se je premikal
cel spreved nasilja na univerzo. Pred
vzhodom v vseučilišče je izročil zastavo
mla zastavo rektorju, v varstvo aka-
demskemu senatu. Govorili so dijaki
odgovoril rektor, nasadnje se je zapela
„Lepa naša domovina“. To je bil
prizor, pri katerem je bilo nam Slo-
vincem prav težko pri srcu. Videli
smo odnošaje, ki vladaše na zagreb-
škem vseučilišču med dijakom in
akademskim senatom in jih primerjali
s našimi na nemških univerzah —
kaka razlika! (izvzemli svedra Pragu).
Niti nemški dijaki na naših univerzah
ne živajo tako prostosti, ker je poleg
nemške narodnosti še veliko števil
drugih narodnosti, ki jih morajo, hote
ali nehoti, vsaj nekoliko upoštevati.
A tam so sami Jugoslovani ... Vaki-
plev nam je še bolj strastno v srcih
žetja po svojem vseučilišču in Ljub-
ljani.

Potem se je odrl na slovens
zastav in avli Strossmayerjev spomenik.

Nato se je vrtil slavnostni banke
v sokoški dvorani, kjer so je spo-
minjalo med raznimi zapisnicami tudi
30 letnice „Hrvatskega akad. pod-
drutva“.

Po banketu bi se imela vrtili
velika ljudska slavnost v Maksimiru,
v velikem, krasnem sadikotovem parku
blizu Zagreba, a nesrečno vreme je
ta lep načrt preprečilo, slavnost se je
morala preložiti na poznejši čas.

Zadnji dan, binkočno ponedeljek
je obetal biti lep dan. Bil je napre-
veden depodnem nastop v glasbenom
zastavi. Dijake je šlo sopot korpore-
tivno s zastavo od univerze. Po
proizvedbi dveh krasnih godbenih in
povrh njih smo čuli še nekoliko
govorov, na to so se poklonile napre-
dona dijake korporecije zastavi in
pripelo nanjo svoj znak. Poklonili smo
se ji tudi slovenski akademiki, bomo
podpravljeni od obratnega občinstva.

ljude stranke" na Kranjskem in "Kmečke zveze" na Stajerskem, so ti le sklenili, da počnejo iti z liberalnimi slovenskimi poslanci v skupen klub. Nato sem dne 16. junija po končani seji izjavil dr. Šušteršiču kot sklica-teljju pogovorov v naravnosti poslancev Grafičarjeva, da si pridržim radi tega sklopa v kak klub vstopim popolnoma prvo roko, tako izjavo je dal tudi poslanec Grafenauer. Ustanovil se je jugoslovanski klub, ki ima v okvirju kratkoročni - demokratskega programa vsem jugoslovanskim poslancem otvor-eno vrata. Ko sem pristopil 17. junija temu klubu, sem liberalne slovenske poslance v njem že našel, svoj pristop mi na njihov sprejem v nobenem oči-ru vplival ni in z njim v nikakvi zvezi zato je očitano, da bi bil bel skupno z liberalnimi poslanci s Kranjskega in Stajerskega, zopet navadna laž. Ravno sem ravno tako, kakor leta 1901, ko se z Robičem nisva udala terorizmu gotove stranke in šla v klub, v ka-terega je imel pristop vsak jugoslo-vaški poslanec. Pri mi "Kmečke zveze" v Mariboru dne 13. junija se je poudarjalo, da smejo liberalni po- slanci vstopiti v skupen klub le pod gotovimi pogoji; če bi bili ti pogoji taki, da bi se kot poslanec konservativnega mišljenja in kmečkih inter-esoov z njimi ne mogel strinjati, ne bi bil pristopil klubu, v katerem bi bili oni; to se ni zgodilo, stariši se niso nikakoli pogoji, zato sem pristopil klubu, kateri ne izključuje nobenega jugoslo-vaškega poslance in kateri ima pro-gram, ki v nobenem smislu ne naspro-tuje mojega programa. Nikdar in ni- kjer nisem podpisal sobene izjave, da moram biti ravno v osem klubu, v katerem sedijo na programu "Kmečke zveze" izvoljeni poslanci. Nasprotniki skupnega kluba pikejo, kako morem sedeti skupaj s osemi, ki so mi bili za časa volitve tako nasprotni. Ali že bi stal na stališču, da ne smem iti skupno s stranko, ki me je napadala, potem tudi s "Slov. ljudsko stranko" ne bi smel iti, ker je "Slovenec" Ro- bič in mene večkrat grdo napadel. Kot poslanec, ki imam pred očmi ko-risti svojih volilcev in slovenskega naroda, se ne smem za Dunaj misli- ti na to, kar se je vršilo proti meni v volilni borbi, ampak se ravnati po tem, kar absolutno zahteva korist mojih volilcev in slovenskega naroda, in ta zahteva skupen jugoslovanski klub.

Gospod dvorni svetovalec, očita se Vam, da se imate "Kmečki zvezi" posebej po dr. Korolcu zahvaliti za mandat, in da Vam je "Kmečka zveza" redila politično smrti.

Izlet, ki se ga je nameravalo pri-rediti v zvezi z vozelec v Samobor, pa je preprečil del.

Vključno volnena dolerija, ki je bila cele slavnosti dokaj zmanjani, ostanejo vendar nam Slovincem sla-vozniki davni neizbrisni v spominu. Tako prijazno, tako blagorodno, kakor so hrvaški dijaki sprejeli nas slo-venačke dijake, sprejema le brat brata. Neposredni nam ostanejo davni, bi smo jih skupno preživeli.

Z navdušenjem so sprejeli hrvaški akademski posravniki, ki jim jih je pri-nesel zastopnik "Tabara" in svoje domovine in od svojih tovaršev. Spominjal je na svoje njihove idealne nastave: dijak - izobrazil pred vsem temeljito samga sebe vstrojstva, ako bo potem po - vobanah in di- jake sam priprave mo narod, da ga radi dolžnost obor roba. Na to naj- jih spominja vedno zastava in svetlo- bo narod ter jim bo hrabrost. Dotakni se je tudi jugoslovanske vzajemnosti, posebno prijaznih odnosov med Slo-vinci in Hrvati, ki imajo v novijem

Občudujem to mojestveno zavija- nje resnice! Dr. Korolec je bil že pred mojo kandidaturjo poslal kandidata "Kmečki zvezi" za svoj okraj. Hotel- so imeti poslance; novice, ki bi se ra- dovoljno udali terorizmu, kateri igra pri nas žalibog tako slabo. A dr. Ko- rolec je dobro vedel, da bi "Kmečka zveza" s svojim kandidatom v mojem okraju nikdar ne prodila, zato se je moral sprijazniti s tem, da podpira "Kmečka zveza" mojo kandidaturjo. Prepričan sem, da nisem izvoljen radi programa stranke, ki je mojo kandida- turo podpirala, ampak radi tega, ker me je ljudstvo po mojem delovanju v zadnjem zasedanju spoznalo, ker lahko rečem, da sem vestno izpolnjeval svojo dolžnost in utiral v državnem zboru velik ugled, kar se je pokazalo posebno tedaj, ko me je bivši poslanec Stein ne sekulariziran asin, in kakor se je ravno sedaj po sodniških izvedbah dokazalo, popolnoma neosnovano napal- pal. Če me je dr. Korolec res podpiral, tega gotovo ni rad storil, kar vejo vsi, ki se zanimajo nekoliko bolj za politi- ko in kar so mi potrdili tudi njegovi stanovski kolegi. Pride še čas, ko bomo obkirmo o tem govorili, kako je ravno dr. Korolec na višjo komando proti zasedanju poslancev in izkamenem po- litiki Robiču ter proti meni nastihoma nastopal, ker so dobro vedli, da se Robič in jaz ne bodeva vdaali znani komandi in da ne bodeva delala v smislu one taktike, ki nam je na Du- naju tako škodovala.

Politične smrti me ni bilo treba rediti, ker se njena ura ni prišla. Od vseh strani sem dobival pisma, na- kandidiram, ker me ljudstvo pozna in je prepričano, da bi nikdar ne morli storiti stvari, ki so se mi podtikale, in da so bili znani (nemiki) napadi ravno zato tako podli in silni, ker so hoteli politično ubiti uglednega in de- lavnega slovenskega poslance. Da sem imel v zakonu nesrečo, zato sem pa obhajlovanja vreden, a junjuno je, če se hoče in tega kovati politični kapital ter izjaviti nekakšno poslanško nespo- sobnost! Tam, kjer lahko delam za svoj narod, ni moj ugled radi to ne- sreče in radi umazanih neosnovanih napadov čisto nič trpel.

Gospod dvorni svetovalec, ali piše "Slovenec" resnico, ko trdi, da parla- mentarni krogi Val vstop v jugoslo- vaški klub obojejo?

Resnica je ravno nasprotno! No- bodeh trven parlamentarec na more razumeti, zakaj smo se morali razcepiti v dva kluba, sedaj, ko vsi dragi delajo na to, da se kakor mogoče in tudi s trivami političnega mišljenja združijo

čas uglednega tis. kakor sploh tedaj in se spomni na tem polju neuporne delajočega prof. dr. Ilčiča.

Osmisl sem sgraj prijazne od- nošaje med akad. omisladno in med akad. senatom. A žalibog, da ni takih spoznavljanja in med dijaktvom samim. Mislila samost neoposredovanje, med prvovalavnici in katedrasti. Za razpor, ki nima prav za prav nikakinega po- mesa, je velik narodni greh. Ta mrinja za drugovevost se je pokazala tudi o priliki to slavnosti v tem, da se je pravoslavni niso sedelili.

Med dijaktvom so se tudi zelo razlikuje srednjevalke narade burber- stva, ki so se pri nas Slovincih še pač preživile. Varek tema je tudi gotove, da je omorava zastava popolnoma po vzoru nemških burberskih "Standart" in da je napis latinski. Upati pa je, da se bo tudi pri Hrvatih to burber- stvo kmalo prešlo in bo stopilo na uporno mesto več pozitivnega narod- noga dela.

v en klub. Od vseh strani se mi str- juje, da so moje postopanje popolnoma razumeli. Presenečeni so samo tisti, ki mislijo, da se mora znanemu terorizmu vsak udati. Grozijo z neznaupnimi vo- llicer! Naj vzamemo na znanje, da do- bivam iz celega Spodnjega Stajerskega zlasti pa iz svojega volilnega okraja pisma in izjave, ki pričajo, da so vsi za narodno stvar vneti in tremi Slo- venci na Spodnjem Stajerskem zado- voljni z mojim postopanjem, posebej pa zadorvoljni s tem, da se nisem udal terorizmu dr. Korolcu, ki v svoji mladosti in politični nezkušenosti ne po- mimi kakke posledice bo imel za stajer- ske Slovence bo brata proti brata.

Kako je sprejel Val klub očitane "Slovenca", da silite na površje in da se izvešči za klub ne briga?

Za prvo se klub ne meni, ker me pozna in pozna tudi one, od katerih prihaja podtikanje. Smeleje izvešči je vzbudilo v klubu umerno ogorčenje, ker spoštujemo v njem starega in iz- kusenega parlamentarca, znanega po svojem vpluvnem in mirnem postopanju, ki je vedno v času zasedanja na Du- naju in utira kot predsednik dalmatin- skega deželnega zbora velik ugled.

Ura je še klicala gospoda sveto- valca, torej brzo le eno vprašanje: "Dovolite gospod svetovalec, le nekaj: "Slovenec" Vam grozi z nekimi odkritji radi volilne reforme in Ko- rolec...

Pozivljam gospoda, da čim prej odgrne zavoso, da pove vse, kar ve, in da govori - resnico! Naučil sem se pri njih previdnosti ter sem si va- se govore in posvetovanja zabiljeval. Ma- terijal imam na razpolago, ter bom čisto lahko in zelo hitro odgovarjal...

Ponavljam ta poziv in ponavljam sledeče: v smislu programa, ki sem ga razvil brez oporekanja na svojih shodih; v smislu sklopa narodnega sveta Stajerskega; v smislu prve točke v re- soluciji "Kmečke zveze" v Mariboru z dne 13. junija, ker niso na Dunaju nastopili nikakoli novi temeljni vzroki, da se izloči ta ali oni jugoslovanski poslanec od skupnega jugoslovanskega kluba, v smislu koristi slovenskega naroda, sem pristopil jugoslovanskemu klubu, ki je odprl vsem jugoslovanskim poslancem. Milo sodim, ako samo rečem, da namenoma zavijajo resnico oni, ki trdijo, da sem se radi tega vstopa is- neveril svojemu konservativnemu pro- gramu iz čet tadi programa kmečke zveze - ali uskoliti v drug tabo? Je-li pa je ravnal v smislu prve točke resolucije "Kmečke zveze" dr. Korolec, ki je mesto za delat prvi in najpog- ljevi skupnega kluba, o tem naj sodi slovenska javnost!

Po teh besedah se je gospod dvorni svetovalec odpravil k posvetovanju Stajerskih klubovih kolegov.

Politični pregled.

Slovenska dežela.

V državi zbornici pada vlada v kratkem predlog o premeni poslovnega reda ter o ustanovitvi dveh sortih pod- predsedniških mest. Poslovni red bo- de po vladnem zakonskem načrtu v mo- gih točkah znatno spremenjen. Da se debate skrajšajo, bode dovoljena v bodoče le poročevalcem neomejena svo- boda govora, drugi govorniki bodo smeli v splošni debati kvoteno na 1/2 ure, v podrobni debati pa samo 20 m govoriti. Glasovanje po izenih in vladnih predlogih bo dovoljeno, ako bo za to zahtovo glasovalo vsaj 100 poslancev i. t. d.

Oni dve podpredsedniški mesti, kateri bodoči po novem poslovniku ustvarjeni, pripadeti, soo naprednim

Nemcem, drugo ako demokratom, tak- bode Nemci imeli tri člane, slovenska večina novega parlamenta pa dva člane v predsedništvu. V resnici falosno je ta prvi nastop slovenske večine. Glavni zaslugi za ta neuspeh gre klerikalni- plemiškim poljskim kolu.

V odseke se bode volilo po tem-4 ključu: V odseku 53 članov: 10 krk- soc. 9 soc. dem. 2 člana slovenskega kluba, 2 člana jugoslovanskega kluba, 3 Rusini, 6 članov poljskega kola, 3 člana polj. ljudske stranke, 8 članov nemške zveze, 8 članov češke zveze, 1 Italijan, 1 Ruman, 1 divjak. V od- seku po 26 članov pošlje vsaka stranka le polovico teh poslancev - Italijani in Rumani po skupaj enega samega poslance.

Najni predlogi pridejo v tem- le- redu na vrsto: 1. saniranje deželnih finan. 2. discipliniranje uradnikov, 3. slorabe pri galiskih volitvah, 4. sta- rostno in invaliditetno zavarovanje, 5. odsek za proslavo cesarjevega jubi- leja (60letnica vladanja).

Češka zveza bode odločno zahteva- la, da se mora jerskovno vprašanje zbornice v toliko menjati, da bode v bodoče sprejemani na zapisnik tudi češki govori in v češkem jeziku stav- ljeni predlogi.

Predsednik kluba čeških socijalnih demokratov posl. Němec je v imenu čeških, poljskih, rusinskih in italijan- skih soc. demokratov interpeliral pre- sednika zbornice, ali je pripravljen proti dosednji praksi uveljaviti jasne določbe zborniškega poslovnika, da bi bili še v najbližjih sejah nemški govori sprejemani na stenografski zapisnik. Nato je predsednik dr. Weisskirchner odgovoril, da se ne čuti kompetentnega za to težko vprašanje. "Zbornica sama je izključljivo policarna rešiti to vpra- šanje, jaz pa bodem od svoje strani storil vse, da bi to vprašanje bilo za- dovoljeno in harmonično rešeno v držav- nem zboru in po državnem zboru." Videli bomo, kako se bode v tem vpra- šanju skazala slovenska večina. Poljski so se zdajvaz izjavili, da priznavajo potrebo nemškega parlamentarnega jezika.

Beckova vlada je v uradnih listih izjavila, da bode v najkrajši dobi go- tova za avstro-ogrsko nagodbo, krifkone- le tokom julija t. l. To se pravi, vlada bode s tem vprašanjem gotova - ali pa bode s tem tudi narodi zadovoljni, nam pokaže zasedanje parlamenta na jeem. Kolikor se da pregledati delo Beckove vlade, je bila za Avstrijo Štecl-Körberja nagodba mnogo ugled- nejša nego je Wakerle-Beckova. V tej nagodbi, ali v nje načrtu je smagel avstrijski namer in interes v oni sami točki, t. j. v novi ustanovitvi španski karist, katere boje, haje Avstriji na korist. Tadi v tarifnem osiru so nam Ogrji dali čisto nematne koncesije. To je pa tudi vse, kar je Beck dosegel. V ostalih vprašanjih so Madžari smagali, kakor vlada z obhajlovanja vredno odkritorevostjo priznava, na oči črti in vseh glavnih točkah: sklenjena bo nagodba na kratko dobo (Beck je hotel nagodbo na dolgo dobo), sklenjena bo nagodba in ne zveza, kakorje je hoteli Avstrija, razdelitev vitičnih delov bo bode izvršila po želji ogrske vlade in v vprašanju ocrnskega bloka ocrnske rente je Beck sprejel kompromisni predlog, katerega je stavil nekdanji Štecl de Körberja. Nepremena ostane: živi- nespravniška policija, davki na ogrske rente in kvota, katere nam priznava najbolj občutljiva škoda. Vprašanje o plačevanju v slata ostane nerešeno.

To je jedro Wekerle-Beckove nagodbe, slabše v vseh točkah nego je bilo Špeli-Kürberjevo. Kürber se je moral nekakaj s Šteucom pogoditi, ker ni imel zaslonbe v parlamentu. Beck pa pusti, da jo ima, da je njegova vlada parlamentarna vlada. Radovedni smo, kaj mu bo ljudski parlament odgovoril, ko se mu predstavi s to svojo nagodbo? Pri nas je pač vse pogosto, morda boče z Beckom in njegovim „uspehom“ zadovoljen.

Hrvatski nam grof Pejačević ni odobral postopanja ogrske vlade v smislu vprašanja službenega jezika za hrvatskih šolstevnikov, za katerega bi bilo hrvatski poslanci v osemnem državnem zboru dolgotrajno in vroč boje. Radi tega je dal svojo demisijsko, katero je čez teden sprejel. Njegov naslednik je še imenovan: to je listi madžaron, predsednik bankarskega združenja v Zagrebu, Rakoczy. On je bil najsvetlejši pomočnik bivšega bana Kheusa, njegovo ime je spojeno z nasilnim preganjanjem onih časnikov, kateri so se borili proti Kheusu. Kako misli ta ban o kmetu, kada dogodilca, katero pripoveduje „Pokret“: bil je obsojen na 3 dni zapora, ker je imenovan nekoga kmeta cela, a se je igrovito pred sodnijo, da to pač ni žaljenje, ker v Zagorju imenovanje kmeta splošno tako. „Pokret“ piše k njegovemu imenovanju: „Sovražstvo in preziranje ga bo podprlo, sovražstvo in prezir ga bo tudi spremljalo, kadar odide kakor prednik njegov Kheus.“

Dopisi.

iz Škotske doline. Politika je najbolj nevarna in nevarna stvar na svetu, posebno če je v nespretnih rokah in se jo treba boriti proti modrosti in prebrisanimu asprtniku.

Ta starek šolstevnik, a resnično dokazuje razmere in dogodki v Škotski in Velenju. Nepoklicana roka je v znamenju „aribarke“ politike napisala v „Sl. N.“ dopis, čegar posledica je bil uskok župnika Govediča v semkularski tabor in s tem je padel slovenski trg Škotsanj.

Tri leta so se borili Slovenci z levoro srčnosti proti Nemcem in narodnim odpadnikom — za kompromis! V znamenju tega kompromisa pa nam bajejo sedaj Nemci v obraz. Kmalu bo ugledali slovenski napis v trgu, nasprotniki kupujejo hišo za hišo od slovenskih volilcev, od onih svedov, ki se jim sde bolj sovražni. In mi?

Ce pride dober kmet v Posojilnico, zahteva včas malenkostno posojilo, pripelje še poroko s seboj — pa se mu pove: Nimamo denarja! Ta bi bilo treba več kulantnosti, hitrejšega in boljega uradovanja!

Izd državnoborških volitev v Škotski je naravnost sramota za Slovence. Krivo je tema brezobzirno gojenje osebnosti in brehovitost naše inteligence. Odbor „Narodne stranke“ na delo!

Zaleti bi tudi bilo, da bi zavel v našem lepem Škotsanju primerno našemu demokratičnemu veku tudi demokratični duh med Slovenci! Tisto izogibanje in preziranje „višjih desetkov“ napram malim obrtnikom, delavcem in kmetom moram najodločneje grajati.

Sedaj pa razmere v Velenju! Tam sta uprisorila domača dahovnika strastno in sovražno medsebojno borbo pristavil „Narodne stranke“ in „Kmetičke“ v. In to le radi tega, ker bočeta t. e. p. prvo prva in vse.

Čujemo, da je treba v tej gvozi tudi kakšni invira govoriti, da se mora

občina Trz Velenje razdeliti v dve občini: okoliški in trški. Gospodje bodite prepričani, da potem ne bo nikoli več v trgu Velenje Slovencev gospodar!

Konečno še nekaj: vem, da mi bo maruški štel te beede v zlo. Toda, kdo stoji na javnem mestu, upravlja odgovorne službe, časne ali uradne, ta mora tudi prenesti javno kritiko. Ta le bistri vid in čisti očišči škodljivih isparvanj.

iz Kranjske. V zadnji številki „Sl. Gosp.“ se je prav po nedolžnem napadalo gospoda Ivana Claricja, kneževine oskrbnika v Konjicah.

Predbacia se mu, da je veliki liberalci, strastni podiralec „Slav. Naroda“, da se ni udeležil državnozbornih volitev ter da svojo moč in pogum kaže le proti kneževim služabnikom in kaplanom.

Za prebiranje političnih listov, mislim da je posebno v sedanjem času, ko je v njih polno laži in ostrašnega obkrovanja, toliko omejenemu gospodu, kakor dopisnika v „Sl. Gosp.“ za rešeno.

Ako mu preostaja kaj prostega časa, ga porabi, kakor sem silil, le za strokovne časnike.

Glede deležbe državnozbornih volitev se ni od njegove strani nikomur branilo, stori in volil je lahko vsak po svoji volji.

Da kaže svojo moč in pogum le proti kneževim služabnikom in kaplanom je grda laž; prvi ga zaradi njegovega dneva obnalske, spretnega vodstva in vzornega delovanja visoko splošje in še več let v kneževih službi s njim zadovoljno delujejo, drugi kakor mi je tudi dobro znano žive s njim v dobrem sporazumevanju.

Končno mi je pripomniti, da je res žalostno, blatiati po časnikihi moči politična in vsestok odličnega Slovence.

iz Trbovlj. V torek, dne 25. junija 1907 sprevrli smo k zadnjemu politika starostu učitelstva lahkoga okraja, g. Blaža Kropčaja, nadučitelja na Zidanem mostu. On je bil dolgo vrsto let zastopnik učitelstva lahkoga okraja v okrajnem št. sveta. Bil je moč stare korenine in stare šole, toda vedno se je s mladeniško navdušenostjo zanimal in zavzemal za načela novejšje struje na pedagogičnem polju, kajti bil je priden, nadarjen in vnet zagovornik šolskega napredka. V okrajnem šolskem svetu je s svojo mirnostjo in preudarjenostjo veliko dosegel v prid vsakega posameznika, kakor tudi v prid vsega učitelstva našega okraja. Okrajno učiteljsko društvo mu je poklonilo v znak neomejenega spoštovanja dva venca kot podpredsednika društva in kot svojega zastopnika v okr. št. sveta in na zapelo pred hite ginaljivo žalostnoko. Videti je bilo mnogo tovaršev in drugih prijateljev tudi iz daljših krajev. Nagrobno je govoril g. nadučitelj Janko Sorčan in Hraštnik, ki je silil v krasnih besedah pokojnikovo trudoposno neosebno delovanje na polju ljudske izobrazbe. Sladboval je celih 47 let in samo v Zid. mostu 35 let ter je v gvozi dve generaciji. To številko govora dovolj jasno kaže, da tistega, kdor posveča posebno, kakor tudi še sedanje razmere in težavno delovanje učitelstva, da lahko sklepa koliko bridkosti je moral zasiti nepozabni ranjki. Bodi mu lahka zemlja v divnih širjahi! Asté.

iz Rajhenburga. In teh in onih let je bilo siliti vesti, katere so naznačale, da se prve volitve dne 14. maja v naši okolici niso vršile povsem v znamenju nepristranske pravčnosti. Eno teh vesti je pač tudi izvedela „Domovina“ in jo priobčila. Čitam v pomodoljki številki, da je bil po krivici napaden komisar Ivančič.

Ker mi je znan dogodok, radi katerega je bil g. Ivančič mesto pravnega krivca napaden, bom stvar pojasnil.

Nekaj dni po 14. maja je prišel posestnik Franc Strnad iz Dovčnega v Juvandričovo gostilno v Rajhenburgu in je tam očitno pred prijami povedal, da ni bil prikrat, t. j. dne 14. maja volil in da je dobil še le sedaj legitimacijo od župnika Cerjaka. Pomejje je pa ahal to vtajiti in je trdil, da ni dobil legitimacije, pač pa le glasovnico od župnika. Očitno se med tem fitali svezarji onot notico v „Domovini“ in zgodilo se je, da bi Strnad sedaj rad vtajil to, kar je prej pred prijami izjavil. Za to se tam več ljudi, kateri so pripravljani s pririgo potrditi resničnost teh besed. Nastane pa vprašanje: kako je prišel župnik do legitimacije? Kdo mu je dal to legitimacijo — ali morda celo več legitimacij, kajti ni verjetno, da bi bil imel tedaj samo eno? Na vsa ta vprašanja bi bili željni siliti odgovor.

S tem sem nekoliko pojasnil to danjo norico „Domovine“. Straz je resnična — samo krivec je drug, katerega imena danes še ne vem pa počasi pride še vse na dan.

Slovenske nemški smoja
na Štajerskem. Pod tem naslovom je priobčil nemški profesor dr. Pfander v reviji „Oesterreichische Rundschau“ članek, ki naj bo znamenit in zopet nekoliko tolažil za naše ljube „Nemce“ na Štajerskem.

Statistični podatki razvoja medsebojnega razmerja obeh narodnosti govorijo proti nam. Mi padamo relativno, kljub temu, da je dognana resnica, da se naš narod bolj množi. Vzrokov je iskati v iseljevanju naših ljudi iz dežele v industrijske kraje na Zgor. Štajerskem in v naša mesta na Štajerskem, ki nam dosledno razsardajo naše ljudi. Dobre tri četrtine prebivalstva naših mest je slovenskega pokolenja, in pretečna večina obrtništva po nemških industrijskih krajih na Zgorajem Štajerskem je slovenska, mislim takoj še živeli narod, ki se je naselil tu, ki se razume slovenski — a nam je kot narodu docela še taj, ker se nikdar doma še ni čutil člena naroda, ker ni bil nikdar narodno vgojen, ker ni nikdar vedel, da je Slovenec, in da to še kaj več pomeni, ko da zna govoriti po slovensko. Da pa vidi „učeni nemški znanstvenik“ v dejstva, da narod po slovenskem Štajerskem pometa in obdinski odborov one svoje ljudi, ki naj reprezentirajo Nemstvo — še tudi kako elementarno prodiranje in zmagovanje slovenskega življa proti nemškemu, za to sčenoet ga ne zavidamo. Mi vidimo v tem le čiljenje v narodu samem, ki stremi po jednotni svoji organizaciji in naravno odstranja one domače škodljivce to narodne organizaciji, ki jih imamoje nemštvarji. Mi ne slovensiziramo Nemcev na našem ozemlju, ker jih ni — kjer pa so — smo pa na to še preblaki. Naš cilj pa je, prava narodna vgoja, kadar je izvedemo — ingine nemštvarstvo, ingine pa tudi one rodke posejane nemstvo, kar ga je pri nas, ker zahteva to, naraven razvoj in sila vsakega kulturnega naroda. P.

O stvari še spregovorimo.

Slovenske novice.

Štajerske.

— Semitijemkom in narodnikom! Širite naš list v krogih svojih prijateljev in znancev. Zahtevajte „Domovino“ v vseh bralnih društvih in čitalnicah, katerih ste člani, zahtevajte jo v gostilnah in kavarnah, v katerih zahajate. Čim več narodnikov in pri-

stavek, tem boljši bo naš list, tem večji njegov vpliv na javno mnenje in na našo politiko. Čast naprednih štajerskih Slovencev zahteva vdrstveni si dober list, ki je boče v vsakom obziru dostojno zastopal. Širite torej „Domovino“ povsod!

— Manifestacno shorovanje na slov. vosest. za slov. srednje šole, na čelika in rusinske vosest. v Ljubljani je uspelo prav krasno. Velika dvorana v „Mostnem domu“ je bila natlačena polna. Govorili so: skificatelj dr. Gregor Žerjav, g. dr. Novak za društvo „Pravnik“, g. dr. Ilbič v imenu „društva slov. profesorjev“ je govoril za slov. srednješolstvo, g. pravnik Milod Stibler v imenu dijakstva. Predsednik shoda g. dr. Novak, zapisnikar g. dr. Krelj, G. Stibler je predlagal sledečo resolucijo, ki so hile soglasno s velikanim navdušenjem sprejeli.

Na velikem manifestacijskem shodu v „Mostnem domu“ ljubljanskem dne 27. ročnika 1907 zbrani Slovenci zahtevajo da se ugodi sledečim slov. šolskim zahtevam:

I. Nemščina naj se uvede na šolah vseh strok, silati na srednjih šolah, po vsem slovenskem ozemlju slovenski učni jezik.

II. Občan naj se potom zakonodaje najzami ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter naj se izvrši vse to za potrebu priprave.

III. Kot prvi korak k popolnoma slovenskemu vseučilišču naj se ustanovi takoj slovenska pravna fakulteta.

IV. Slovenski narod se pridružuje opravičenim zahtevam bratanskega češkega naroda po drugem češkem vseučilišču v Brnu in rusinskega po lastnem narodnem vseučilišču.

Te resolucije so naj sporoče predsedstva poslanske zbornice kot peticijsa za gori zahtete zahtev in potom deputacije c. k. vladi.

— Gospi predi dr. Ploj postaja naravnost nepopna. Njegovi sodnji nasprotali se pa v svoji preveliki gorečnosti kažejo za kaj čudni laži. Par vrgledov: „Slav. Gosp.“ od 27. t. m. piše v uvodniku: „G. dvornica svetnika, ki se nima dolgo časa nobenega stika več s slovenskim narodom, ker med njim ne živi, moramo povedati, kaj si mislijo o njegovem postopanju Slovenci, katerim politično postenje ni prava fraza.“

Voditelj „Kmetičke zveze“ bi bili morali voditi še pred volitvami ali ima dr. Ploj kako zveze s slovenskim ljudstvom ali jih nima — in če jih res nima in če tom gospodom politično postenje ni prava fraza, bi nikdar ne bili smeli njegovega kandidata podpirati. Tisto „samostajevanje in žrtve“ o katerih govore, so torej politično sleparstvo ker so ljudstva pripravljali kandidata proti svojemu boljšemu prepričanju. Politično nepoštenost je torej zakrivila „Kmetička zveza“ in tje voditelj, ki se delajo naja take avtoritete in političnaja. „Sl. Gosp.“ piše: „In če končno še pomislimo, da Ploj še dolgo ni nobeden več samaj in da je boja njegova prisotnost ostale člane v klubu tlačila kakor mora, smo avarjeni, da so mu vsi adi slovenskega kluba šoleli pri istopu sredaj pot.“ To je volil dr. Korolec i. pred volitvami in vendar ga ni vst pokle vollice slepi in namiti ter jim priporočati takega nevarnega in osumenjenega človeka kot kandidata. Ahaj ni g. dr. Korolec govoril o pr. i. dan? Pač samo zato ne, ker je vedel, da vse to ni res; vseh teh „i.“ se je sardel naskrat sedaj, k. je sprevidel, da se Ploj neče skloniti pod njegove jerebeto!

* (Op. ureda.) Za izvajanje v tem delu preprosto vse odgovornost c. dopisnika.

Razsodnim volikom bode jasno, da se „Knečka zveza“ in njih voditelji z nje imajo kaj izkoristiti. Radi bi je imeli kakor marionete v svojih rokah ter jim zapovedovali, naj dene Ploja voljo, jutri naj ga križajo! Kdor ima kaj ponosa v sebi, se bode tej predrznosti in oslabi brezobzirnosti dr. Korosevih privrlecnosti z vsa odločnostjo uprl ter ne bode dal več slorabiti kot nerazsodno, brezposmetno in brezvoljno orodje voditeljev „Knečke zveze“.

Volilci pokažite da ste zreli močje, da veste komu ste dali svoj glas in zakaj ste mu ga dali. Silili ste dr. Ploja na shodi in ste se odločili zanj po treznem premisleku. Sramotno bi bilo za vas, ako bi se dali kakemu sečemeru sedaj zapeljati v boj proti osemu, kateremu ste pred par tedni poverili zastopstvo svojih koristi. Pokažite dr. Korose in „Knečki zvezi“ da niste njih slepa igrača ampak zreli močje!

— Narodni Stenec plajškega in ormoškega okraja! Udeležite se obilno zastopnišev, katere so vršile v nedeljo, dne 30. junija v „Narodnem domu“ v Ptaju in v Ormožu ter obseidite predzoro hajskanje dr. Korose in „Slov. Gospodarja“ proti poslancu Ploju, ker se je zavedal dolžnosti narodnega poslance in delal za skupni interes slovenskih poslancev na Dunaju. Vstopnice vam razdelo zastupniki, ali pa jih dobite na dan shodov v „Narodnem domu“ v Ptaju in pri Gornjuju v Ormožu. Pridite sami in povedite sosedom in prijateljem, naj pridejo! Pokažite, da niste zadovoljni s seboj in strankarsko politiko Koroseve, kateri drugo prezira koristi skupnega naroda!

— Slovenci, nagibite prihodnji četrtak večer Ciril-Metodeve kreme! Naj kadejo vsi hribi in gore po naši zeleni Spodnji Stajarski, da biva po njej naroden in ponosen slovenski rod!

— Iz Gaberje se nam poroča da se odziva odnato prebivalstvo in ljubitelji naše lokalne mladine z pripevki v vrsto prireditve Ciril in Metodeve večera prav posemnanja vredno. Nabrala se je že precejšnja svota denarja. Po dodatnem sklopu odskovem za prireditve tega večera se bode daroval en del preostanka družbi sv. Cirila in Metode, ostali del pa otroškemu vrtecu v Gaberji. Svečanost se bode vršila, kakor že znano, sredo dne 4. julija na travniku „Lastnega doma“, kjer bode postavljene mize in se bode točilo pivu. Ob krusu bode svrila godba, prvi pa bodo zapeli več krepkih števov. Še dodatno svečnata tadi vro „Bratno društvo v Gaberji“.

— Prijatelji dobre kaptije — narodnjaki! na samostitne splošne prilike ter udeležite se dne 7. julija t. l. v kleti „Narodnega doma“ v Vinskem poskušanju. — Veliki koncerti očitke „Kar. godbe“ pod oboim vodstvom g. kapelnika adriana s vrsto vesolice pri kateri stredo narodne dame, priredi „Narodna šolnica“ v Celju dne 7. julija t. l. ob 4. uri popoldan v čast vsem prijateljem dobre kaptije.

— Nastavljamo km v okolici Celja bode opravljal distriktalni zdravnik g. dr. Anton Schwan dne 8. in 9. julija ob 9. uri popoldne v okolici Celja, 7. julija ob 5. uri popoldne v Svetini, 8. julija ob 4. uri popoldne v Štorkah, 11. julija ob 9. uri zjutraj na Tuharji in 12. julija ob 9. uri zjutraj v St. Lovrenca na Prohnu. Novizija teden pomenje ob leti uri.

— Kako raduje celjski magistrat prodajo Stenecov. G. Stenec, trgovec v bliži Paočanju, je včeraj pred 6 točki prodaje za dovoljenje zaprta portala pri svoji trgovini. Ker se mora

trgovce ozirati pri takih napravah na kmetijski promet, kateri je v tem slučaju sedaj najbolj ugoden, je hotel osebno večkrat in tudi zadnji dan pred sejo na magistrat priti, da bi se pri prihodu seji prošnja sigurno rešila. In kako je rešil slavni celjski magistrat to nalogo prošnje? Ker ni nobenih vzrokov proti ugodni rešitvi, se je prošnja čisto po domače prešla in ni prišla prr seji na dnevni red. Ker bode prihodnja seja šele drugi mesec in rabi misar tadi več tednov za delo, se mora cela stavba za eno leto preložiti in to samo zaradi takoga postopanja celjskega magistrata. Tako se godi davkoplačevalcem v Avstriji kateri pridejo v roke celjskemu magistratu.

— „Nemško hito“ v Celju bode slovesno otvorili še le v jesen. Ni denarja, da bi dogovorili vsa dela. Drage Wallnerice ni, mestna hranilnica pa se tadi obnavlja vtakniti še več denarja v to nesporotno stvarbo.

— Utemnena materska na višji gimnaziji v Celju se je danes končala. Prestalo jo je 33 osemolcev, med njimi 12 Slovencev. Eden Slovenec, g. Vlad. Vrečko, ima odliko.

— Obšli se je v Celju blizu nemškega „Waldhansa“ 42letni hlapec Pot iz Doberne. Videl je že več dni, predno ga je našel zadnji terek jetnikski paznik Sikolek.

— Okrajna štetijska konferenca za celjski in šmarnski okraj se vrši danes v Celju. — Mestni učitelji v Mariboru, Celju in Ptaju jo imajo 2. julija v Mariboru.

— Šmarnoslovarne razli je danes zjutraj v Gaberji brezposelnih delavcev Trasser svojo ljubico Rapanik, delavko v Prymori tovari na Brega.

— Rodi prestavljanja slovenskih darstnih uradnikov iz Sp. Štajerja na Srednje Stajarsko med Nemci, katero je v zadnjem času priložilo se v navado pri šmarnem del. razstavljstvu bo interpelliral posl. Roblek v državnem zboru.

— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metode je doletelo, da se vrši letnja glavna skupščina dne 6. avgusta na Bohinjski Bistrici.

— Vosekolokova zleta v Pragi se udeležijo slov. državni poslanci Roblek, dr. Benkovič, Hribar in dr. Hovecar. — Iz Celja se je odpeljalo večerj za hrastovsko in Ljubljano in od tam naprej s posebnim vlakom v Prago 8 sokolov „Celjskega sokola“. Častno bo tadi zastopal „Zlati sokol“ in njegov odsek v Brastorh.

— Vrhovnim poveljnikom avstrijskih domobrancev je imenovan mesto nadvojvode Kaiserja nadvojvoda Friderik.

— Mlad tat. 12letni šolar, Ivan Lebič in Trnovci je nepopolniji tat. Pripravodrali smo že kako je izmaknil neki posestnik 180 K; zato ga je okrajna sodnja v Celju obsojila k zapori. Po prestani kazni se je vrnil domu. Tam pa je ukradel 7 kron in posestnika Brejnarja v Dobrovi dve srebri uri. Nepopolniji živlega tatila so izročili okrajni sodnji v Celju.

— Iz Šumarija. Nakoma g. dokana je podala pred kratkim neka ženaka in Celja štatijske crotic za okraštov podružnično cerkev sv. Tomaza. Politiko je sama poravnala; g. dokan bi bil moral plačati samo 10 vin, za postajo dostati. Ni se mu pa zdelo najbolj vredno štrivovati v botjo čast teh borih 10 vinarjev in je poljizljal vrnil. G. dokan se je spomnil Judelevih besed in sv. pisma: „Zakaj ta potratu 10 vinarjev?“ Priporočamo dotični, kakšno stajajo šenki, naj tadi ona gre in stori enako.

— Kobilice. V okolici Laibke trga, vstani v Parjem in Vrstniku, so

se pojavile letos neizmerne mnošice kobilice, katere prote uničiti tamoljne listnate gube. Navadno prično tretji pri vrhu drevesa in požro ter obgledajo celo drevo, celo grmovje in travo po zemlji. Nekateri gospodni deli so že čisto rjavi. Posestniki se boje, da ne pridejo kobilice na polja. Pravega sredstva za pokončanje te pogubne ose živali ne ve nihče.

— Šaleška podružnica S. P. D. priredi dne 29.—30. junija t. l. izlet na goro Uršulo! Prijatelje narave vabi k obilni udeležbi — odbor.

— Št. Pavel pri Prebeldu. 29. t. m. se vrši vrtni koncert pri g. Sadniku ob Savinskem mostu. Začetek ob 4. uri popoldne. Vabljeni ste vsi prijatelji godbe in petja. Na sporedu je dr. Schwabov „Ushli cvet“, izdala „Glabena Matka“, ki se poje tu v Savinski dolini prvikrat.

— Gornji grad. Bratstvo so od naščnega ministrstva zahtevali slovensko vseučilišče: Okrajni zastop gornjegradskega okraja, občina Gornji grad in okrajno štetijsko društvo. Peticijo glede slovenskih srednjih šol in vseučilišč so odposlali na poslansko shorbnico iz Gornjega grada: okrajni odbor, občina Gornji grad in občina Boča, okrajno štetijsko društvo, Narodna čitalnica v Gornjem gradu in Pevsko društvo istotam.

— V Gornjem gradu sta se pred kratkim zgodili sopen dve nesreči. Neki delavec pri stavbi nove šole je ukradel gospodarja razstavljeni instreke in ga dal svojemu tovarinu naj ga v roki nžge. Ta ni poznal tega streljiva, stori to, a pri tem sta streljivo močno razmazarila dva prsta in le malo je manjkalo, da mu nista bila oba prsta odtrgana. — Nekema drvarja v graškiškem gozdu padla je debela veja zelo močno na glavo in na ramo, tako da je zelo zelo pokrokovano.

— Iz gornjavinske doline. Pošte zadeve. Pri nas imamo c. kr. pošte v Mozirju, na Rečici, Kaverju, na Ljubnem, in Lačah, v Solčavi, v Gornjem gradu in v Šmartnem. Od teh imate samonemski pošat pošti v Šmartnem in v Kaverju (St. Martin bei Oberburg, St. Xaveri in Santhale). Čas bi se bil, da se odstrani samonemski pošat. Občina Boča, v kateri ste te pošti, ne miraj, zahtevaj sopen in sopen, tako dolgo, da se pravilno ustreda. Da bi okrajni zastop v tej zadevi ne stori potrebnih korakov, ne moremo verjeti, ker je v popolnoma slovenskih rokah. Trditve, saj je to mahnokot, zavratamo s tem: glejte! Še mahnokot nam ne privoščijo naši narodni nasprotniki! Bodo močje in zahtevamo s vsa resnostjo to, kar nam gre!

— Iz gornjavinske doline. V „Domovini“ z dne 24. junija čitamo, da kupujemo opeko pri Steinlanberja. Žalibog je to poročilo resnično. Največje krivdo na tem inata trgovce Moser v Radmirju in J. Zavolovšek v Okonini, kateri slednji se vedno kaže narodnjaka in ima vedno geslo „Svoji k svojim“ na jeziku. G. Moserja ne zamerimo toliko, ker je Nemec, da pa g. I. Z. narodejo na kmeta opko pri Steinlanberja, je pa vse graje vredno, vender pa upamo, da omenjeni gospod tega ne bode več stori.

— Iz Federde. V šte. 79 „Domovine“ očitata g. španski Vzapotič in kaplan Kolenc podsednikom trikanov, da so našantali in nabujali soročniki rajne Marije Godlerje v Polje, naj ne plačajo naprej pogrebni pristojbini. Izjavljamo javno, da je to popolnoma neutemeljeno obrekovanje, katere sta si dovolila omenjena gospoda ali je sovratno do naprednih trikanov ali pa na temelju ne pačnih poročil. Ako vstrajata pri svojih

trditvah in ne preklčeta svojih, vsa triana žalečih besed, zavedemo pravo takolomovne „hajskaje“ s imeni!

— Poročilo je s senom naštetu vos posestniku Dobnikar iz Pokol pri Slov. Bistrici do smrti. Hotela je vsi neki strmini zavrti, pa je prišlo pod voz in storiła žalosten konec.

— Mestna hranilnica v Ptaju je dovolila pogorelem v Mihorcih 10.000 kron posojila.

— Bogatki šupan Ferschnigg je dobil od cesarja zlati križec za zaslužke.

— Za državno podporo pogorelem v Drgonji vasi in Mihorcih na Dravskem polju vloži poslanec dr. Ploj našni predlog v državnem zboru.

— Iz Cirkove. Kakor nam pišejo, ni zgorela pri potaru v Mihorcih in Drgonjivasi cirkovski požarni bramb, katere se je pri tem požaru naravnost občešarjena vredno obneda, brigalnica. Porodčevalce je vsakekar zabilježi ljudsko gosporico, katere pa je bila prava in izmislica in se je porodila tako, kakor nastanejo dostikrat ob enakih prilikah pretirane novice.

— V ptajski okr. zastop je izvolil obč. svet ptajski mesto umrlega Selinaka in v Ameriko pobeslega Kaiserja trgovca Kasimirja in krčevinskega šupana g. Fr. Baboseka.

— Gornjegradskega slovenski šupani so odposlali dne 25. junija to-le brzovarko g. dvornega svetnika dr. Ploja: „Ne kot liberalce, ne klerikale, ampak kot Slovence delajte kakor dosedaj, tako zanesraj za našo osvoboditev. Mi ostanemo Vaši Gornjegradskega slovenski šupani.“

— Iz Maribora. V tokor predpoldan se je posestnici pri dela v žitnih skladiščih v Molja kazamenec Vinc. Osebek. Padel je med vuzove in zredilo mu je noge in prst. Osebek je še skoro prestal svojo dvomesečno kazen in bi bil v nekaj dnevih prost.

— Na mariborskem štetijskem se je začela pismena matara 24. t. m., ustmena pa se začne 8. julija. Ogledalo se je 31 kandidator, med temi 15 Slovencev.

— Knežanje na dobitke. V prid družbe sv. Cirila in Metode priredi pripravljalni odbor za srečnost tadi kogrijanje na dobitke od 1. do 7. julija vsak dan na večer od 7. ure naprej. Dobitki so v zlatu in lepi; radi tega vabimo tadi znanje goste, da poskušajo svojo srečo.

— Velika slavnost v Mariboru. Za to slavnost so se prijavile razne zanimive skupine; podalo se bode slavnemu občinstvu nekaj do cela novega. Kdo pa je imel še priliko občudovati pristnega medveda od severnega točaja? Si se videl zakletega princa in deveda deveda? Pridi v Maribor, videl ga bodeš samo enkrat v življenju. — Hasan Bagović strah se sedaj po Mariboru; za njimi pridejo slavni tamberali na dan veselice svrtaj jugoslovanskih komadov. Nikdo naj se ne mudi tega dne, vsi morajo v Maribor! — Brnjar. V Laibah so nastali strahanski nemiri. Prepri se je vzel v dvehi tabornih. Ena stranka boče odveti sv. Arha na dan veselice 7. julija v Maribor, druga tega ne dovolj. Vrlo se pogajanja; dr. Čistara vabi vse Slovence v Maribor k sklepam pogodbam.

— V mariborskem okraju se prične leto velike politične na ljudskih šolah dne 19. avgusta. To pa radi tega, ker je sklenil okrajni šolski svet, da bode trajale velike politične v tem okraju od 1. septembra do 1. novembra in se bo na ta način lažje doletel prehod. Cesarstva maha bo za to šole 17. avgusta. Izvzeto so šole v Stendenci, Poberzu, Laiterpargu in še tri druge.

Slovenska kmetijska šola na Štajerskem.

Sinovi nekmetovalcev in osebno oni, ki so se na gimnazijah ali na realnih razredih ponesrečili, zato kažejo se pa še posebno kaj radi v kmetijsko šolo kakor v nek refugium peccatorum; ako obstoje na isti deleni ali druge ustanove (štipendije), katere jim brezplačno šolanje omogočajo. Taki učenci pa nimajo do kmetijstva navadno nikakega pravega, recimo, prirojenega juna vesolja, in še celo nič do izvrševanja praktičnega dela. Takim se gre skoro vedno le zato, da si pridobijo na kmetijski šoli spravevalo, s katerim si po izstopu iz šole pri velikih posestnikih, delalnih ali državnih in privatnih kmetijskih podjetjih (tržnicah, drevesnicah, mlekarinah itd.) službe iščejo.

Sreda si iščejo pa taki absolutni kmetijski šole najrajši službe, v kateri ni treba delati, ampak le delavce nadzorovati. In ker jim z lepa taka služba ne ugaia, pričnejo si je prebrati, iz ene v drugo tekajo, in ko se končno tega naveličajo, kaj store? Lotijo se na kmetijsko šolo grdo zabavljati, kmetijstvu obrnejo hrbet, ter postanejo, kakor že v tem članku povadano, sam Bog ve kaj, le kmetovalce ne.

Popolnoma enakega manevra se lotijo pa tudi v mnogih, da pretežnih sledečih absolutni nizke kmetijske šole ako so sinovi malih posestnikov — kmetičev. Ko pride tak mladenič v kmetijsko šolo, zna doma komaj za silo pisati in brati, računati navadno še nič več, ker je to v čas, preteklem po izstopu iz ljudske šole ter pred vstopom v nižjo kmetijsko šolo že stvarjen postal.

V kmetijski šoli ubija se mu z lepa in z grda, nebroj nestrokovnih in strokovnih znanosti v glavo, in če je delavno nedarjen ter dobro napreduje, dobi tudi dobro spravevalo. Da bi pa potem doma, na očetovem gospodarstvu ostal, ter na istem svoje na kmetijski šoli pridobljeno znanje izvrševal — toga nima. Čuti se učenega, vse mu je premalenkostno doma, v spravevalu vidi pa sredstvo, s katerim si lahko naprej pomaga. Kaj stori toraj? Ako ne prej, prav gotovo po doosljeni voljaki presentni službi obrne očetnjavi hrbet, in hajd za službami. Vsa strokovna kmetijska izobrazba na kmetijski šoli postane za širti kmetijski napredek popolnoma negativna, ter le za eno osebo hujšava, pa še za tisto izvenkmetijsko, ker se v kmetijstvu ne ukvarja.

Zato ostanem pri že razodetem zaključku: največjega pozitivnega upliva za povzgojdo našega kmetijstva namore biti delavnost sinov premočnih, gnotno trdnih kmetijskih gospodarjev, ako se po dovršeni nižji gimnaziji, realki ali pa meščanski šoli podajo v strokovno srednjo kmetijsko šolo, katera mora pa tako urejena biti, da sta si na njej teorija in praksa v vednem kontaktu, da sta si ravnotežna. In naj trajajo poduk na taki šoli le eno samo leto, naj bo število njenih učencev magari veliko manjše kakor ono na nižji kmetijski šoli, neovrgljivo je in ostane, da bo njen upliv glede napredovanja v našem kmetijskem gospodarstvu veliko prej opazljiv, ter veliko hitrejši in vatranejši se razširjaajo kakor pa po učencih nižje kmetijske šole. Gospodarstvu namenjeni, v srednji kmetijski šoli strokovno izobraženi mladeniči komaj čaka, da pride zopet domov, ter da gospodarstvo, kjer to za potrebno spozna zlobojvesti prične. Njegov oče, kakor inteligentnejši mož,

ima veselje nad dejanjem in nehanjem svojega sina, ponosen je nanj in zato mu dovodi, da to in ono prične ter tudi vrši, daje mu v to potrebna denarna sredstva. In tako prične gospodarstvo od leta do leta vzglednejši postajati, in sosedje se nad njim zlobojvesto ter ga ponesenajo.

Ali jako oblažavati je pa pri nas zopet to, da imamo med prilicno vendar še preciznejšem številom inteligentnejših in premožnejših kmetijskih gospodarjev, pa kaj malo takih, kateri bi bili prepričani o veliki koristi kmetijske šole, in kateri, — recimo kar odkritočrno — precezujejo sami sebe, kar se strokovne sposobnosti tiče, svojih sinov ne pošljejo v kmetijsko šolo čed, saj se bo lahko doma kmetovati naučil. Poltjejo jih, da skončajo par razredov realke, gimnazije, trgovske ali pa meščanske šole, potem jih obrbde pa enostavno doma. In kaj delajo doma?

Pazio da gre gospodarstvo po starem načina naprej, ter zahajajo z očeti na seje, da se prične barantje osebno živinke, katera je pri nas še itak kar velika razvada postala. Da je pa temu pri nas tako, pripisovati gre v prvi vrsti istini, da imamo še kaj malo takih kmetijskih gospodarjev, kateri bi se bili sami na kmetijski šoli stanovniki izobrazili in kateri bi zamogli toraj iz lastne skuhnje preosoditi, kako koristno je, ako temeljito izvrševano kmetoko gospodarstvo na vedi, na znanosti, ne pa le na stari navadi. Po dragih delalah v Avstriji, osebno po Črskem, je takih kmetovalcev, kateri so se nekdaj v kmetijski šoli izobrazili vse polno, in vsak uvidava preobdora, da mora on tudi svojega gospodarstvenika naslednika v enako šolo poslati, dasi že sam, kolikor mu mogoče ozorno gospodari. In temu se ni kar nič čuditi, saj postopa istotako tudi trgovec, obrtnik in saj boče še tak strokovnjak.

Pri nas bi trebalo toraj predvsem spodbujati vse trdne kmetake gospodarje, da bi svoje sinove v dobro urejeno kmetijsko šolo pošiljali; to spodbujanje bi pa moralo biti pred vsem dolžnost naših kmetijskih popotnih učiteljev.

(Dalje prihajajo.)

Epilog volitvam v rogaško-šmarsko-kozjanskem okraju.

Ko se je boril slovenski posnik, slovnica, kritik in politik Franc Levstik za vsakdanjo skrajno kruha, zabrusil mu je eden izmed vodij klerikalnih Staroslovencev te besede na pot trpljenja: „Naj krake ta pes!“ Vzrok temu gnusnemu izbruhu sovražstva je pojmisl utajljeni pesnik v verzih:

„Jaz nesem popon upogibal in licemôr se krivil; poniglavcem sem vedno šibal: zato vrnem sem vedno bil. Pesa ste me imenovali ker biti nesem hotel vaš pes; od vseh strani ste v me ščevali. Vaš Izrael ščeval je vlek.“

Te dogodbe slovenske politične zgodovine se spomnil takrat, ko so me znanci popravljali, kako je bilo mogoče, da je v kozjansko-rogaško-šmarskem okraju kljub dobro uspelem Žarmanovim shodom zmagal z veliko večino dr. Korošec; te dni, ko se pri nas razpravlja, ali je proti klerikalizmu za naš narod ploden ali neploden, ali ga naj taš narod pomaga reševati ali pa čaka na strani, da se nagne na stran zmagovalca, prihajajo mi ti verzji in njihov neposredni vzrok zopet na misel.

V boju šmarsko-rogaško-kozjanskega okraja so pokazali štajerski klerikalci tako široko vest, da se mislečemu človeku mora vsiljevati vprašanje, je-li življenje poleg ljudji s tako roletastimi masi o politični politenosti brez boja sploh mogoče in koristno. Hi'ni kandidat Žurman je v političnih in gospodarskih vpravljenih verzih moč, imel je pred bojem v bralem društvu počasa predavanja; varčen g.spor, rojen antiklerikalist, ki še vina ali ščanja ni nikdar pil; po estro brez krajcarja dolga vredno 16—18000 K; živi s ženo v nedah in mirnih odnosih; da za je njeno življenje vai dobrohotni znanzi blagujejo; hodi v nedeljo k maši in ob zapovedanem čas: k izpovedi; kot kandidat je objeljal, da bo branil neločljivost zakona in sedanjo šolsko postavo, da je torej proti svobodni šoli. Ako bi se bil šol mariborakim rdečim ovrtaškom poklonil, bili bi mu morda naštem naročili, da mora biti proti sedanji šolski postavi, sicer mu pa dali svoj imprimator! Ker pa je kandidiral proti dahovniku, se je zgodilo, da ga bo moralo proti brezpripravnemu podlusu obkrovanja katoliškega akademika braniti sodišče! Prišlo je od nekdaj, pa se je začelo pri dr. Pe. Pe. v Podrski in Konjem šepetati: Žurman ne umemo voliti, ima tri nezakonske otroke in je celo posestvo — zapravlil. Žarmanovi so se na nesepariranjem posestvu amajali in pravili, da morajo klerikalci nezakonske otroke poslati na drugo adeco, ker bi se na Knežec javno in lepo za nje skrbelo, a mnogo volilcev se je ipak dalo nalagati, da „ne smejo voliti Žurmana, k ima tri nezakonske otroke in je celo posestvo zapravlil.“ Sedaj velika prijateljska farizejev, ki je pa njega dni metala piske za slovenskimi dahovniki in imenovala gimnazije, ki je sedaj kaplun, „windischer Hand“, je bodila celo dneve okoli Sr. Florijana in kantalna ljudi, naj ne volijo Žurmana, „ki nič nima.“ Pripetilo pa se je, da nek modakar tega le si hotel verjeti ter prišel na Knežec vpraskat, „ko res nič nima.“ Ko je videl resnico, ni se mogel načuditi, „da znajo tudi dahovniki in njihove prijatelje tako lagati.“ Izvor teh laži! postane jasen, ako se vzame sledenče na znanje: v Koprivnici je širil tamošnji španski neraznožen vest, da je zapravlil Žurman tisti večer svoje posestvo, ko je bil na Meunjem shod, in si posodil pri celjski posejilnici 1200 K. Teh 1200 K bode moral pač ta španski plačati, ker ve za nje samo oni Svetokriški klerikalci so rotili ljudi, naj za Boga ne volijo Žurmana, kar bi delal samo — za slovenske študente. Slovenski narod, poskakuj veselja, da si obvarovan te nesreče!

Varani Koroščevi volilci se sedaj čedom čenijo, da se še Žarman in njegova sopraga nista dala ločiti, da se niti ne kregata; saj so vplili klerikalni agitatorji: „kdo ljubi svojo ženo, mora voliti Korošca“ in prepričali lahkovne siromake, „da se boče Žarman ločiti od svoje žene“; v oddaljenjših krajih, kjer ljudje Žurmana ne poznajo osebno, so prodajali klerikalci kot gotovo robo, da je Žurman od svoje žene — ločen! Isti varani Koroščevi volilci, se danes čedom čudijo, ako pride Žurman v cerkev; ko je pa krožila od prega dne njegove kasladatne po celom okraju blagoslovjenje, da je Žurman „od vere odstopil!“ Kritični nadzpisnik je oskrnjal prostore križevske čitalnice s pridigo: „Žene, brustite si jezike nad možmi, saj imate drugače dobre jezike, pa jih imajte jezaj! Sestre, nagovarjajte svoje brate,

da ne bodo breuverca volili!“ Posabili je celo, da je pri spovedi nastoveril tej ali temu radi „znanja“ teško pokora, ter zaklical: „Dokleta, spodbujajte svoje fanto, da ne bodo breuverca volili!“

Dokleta so res poiskala svoje fanto, in ena ma „na romanja v Zaurje in samo pomagala ostadno obkroževati Žarmana, ampak svojega fanta tako „spodbujala“, da so se pošteni ljudje zmravali. Maribor, ki je v soboto še imel na volilnem listu Žarmana, je res v nedeljo pod tem pritiskom napisal dr. Korošca, memo, „mora se biti res vera v nevarnosti, ker so gospod rekli.“

Vera ni bila v nevarnosti, pač pa izjemai in izvršeni sedež, na katerem se nala dahovščina tako izborna početi in misli, da brez njenega dovoljenja ne sme vrbac zadirkati na dr. vose štajerskega Slovenca. Klerikalizem, to je pred vsem strmeljenje dahovniškega stana, da si s pomočjo vere pribori in obrbi nadvlado nad drugimi stani, se je pod senco takovane slege na Štajerskem čudovito razklatil. In kjerkoli se kritizira dahovnika, vedno se vpja, da je vera v nevarnosti.

Prosim: Župnik X ne kaže na trohice ljubezni za občinski blagor, ne pride celo leto k naši občinskemu odboru: toda poagitriraj samo pred občinskimi volitvami, da bi se volili namesto župnika v odbor moč, ki bi kazal za svojo časno mesto ved zanimanja, in koj se ti oboji priimek breuverca, liberalca, krščanega jeda ali kaj aličnega; župnik Y je izgubil tobo: priznaj opravičenost sodnikovega reka, pa še imaj počat protosidlarja, in tvoji stari znanci se križajo pred tebo! Slovenec in klerikalci je postalo na Štajerskem istovetno, in posnavalec razmer se ne more čuditi, da se posebno v Slovenskih goricah gnotno dobro stojiše kmetje bedali izpod dahovniškega jeročstva v semikuratski labor. Prijadrali smo sredno tje, da je vsak kandidat „breuverci“, ki se ne predstavi v Mariboru; in prišli bomo le tje, da bo proglašeno za „breuverca“ vsak sejmaj, ki ne bo hotel kupiti španskirove krave, ker dobi drugje za isti denar lepše rojeno, ako ne dvignemo ljudstva na ono stopinjo izobrazbe, na kateri si bo upalo tudi dejanja in besede svojega dušnega pastirja dejati na kritično rešeto!

Ti bočemo in nič več! Ako stopa dahovnik v javno življenje, mora se pastiti tudi javno kritizirati, ne pa križati, da je vera v nevarnosti, ako se mu stopi na kurje oko! Vere nčemo slovenskemu narodu vati! A tisti izjemni sedež, kjer se dela na široko narodnega napredka in razvoja celokupnih narodnih sil za absolutno vlado enega stana, se mora znanjati! Ako bodo delali klerikalci z lažmi, kakor v zadnjem volilnem boju, bodo sami ta sedež najbolj zmanjali in nalagali političnim ljudem le dolžnost, da klerikalne laži registrirajo in narodu predložijo!

Šolske razmere na Koroškem.

Delatni šolski svet koroški je pred kratkem izdal poročilo o stanju šolstva na Koroškem. Iz tega posnamemo naslednje date.

Koroško ima 372 ljudskih šol. V Celovcu, v Spitalnici, Velikoveh in Voldpergu sta po 2, v Šent Vidu in v Trgu po ena meščanska šola.

Od 372 ljudskih šol jih je 285 z nemškimi, 38 slovenskim čnim jezikom, 84 pa je mešanih (atrakvističnih).

Privatnih šol s pravico javnosti je 12, brez pravice javnosti 3. Iansko leto je bilo na Korškem 61.057 otrok, ki bi morali šole obiskovati in sicer 30.636 dečkov in 30.421 deklic. Od teh je obiskovalo meštanske šole 532 dečkov in 732 deklic, ljudske šole 28.101 dečkov in 27.319 deklic.

Privatne šole je obiskovalo 1679 otrok. Doma se je učilo 60 otrok. Zaradi šolskih zmad je bilo 2044 enurnih glob, v 923 slučajih pa se je kaznovalo z zaporom. Vendar so kazni v 610 slučajih niso izvršile. Na javnih ljudskih šolah je delovalo 670 mokih in 259 ženskih učnih moči, na privatnih šolah 12 mokih in 55 ženskih. Moško učiteljske je obiskovalo 246 gojencev, ženske 109 gojek. Žensko učiteljske učilnik v Celovcu je imelo 110 gojek.

Nadalje pravi poročilo, da so razširjenje šol ne vjema z rastočim številom za šole godnih otrok, šolske oblasti da se potegujejo za razširjanje šolskih postopaj in za novo zidanje, a ljudstvo se upira velikim stroškom, ki jih mora plačevati. V mnogih slučajih se niti, amortizacije brezobrestnih posojil ne more plačevati.

Poročilo pravi končno, da je pomanjkanje učnih moči na strakvističnih šolah. Celorojenci Slovenci zatajajo svojo narodnost in si usposobljenostje samo za nemški jezik pridobivajo, da ne bi bil nastavljeni na strakvističnih šolah.

Tako strdno poročilo. Pregledno to število in date s kritičnim očesom!

Korški Slovenci imajo samo tri slovenske ljudske šole, od katerih eno vdršja Ciril-Metodova družba. To je žalostno dejstvo, ki ga moramo pribiti in ki nam pove veliko več kakor vsako drobno opisovanje korških razmer. Nemci delajo na vse kriplje, da bi preprečili ustanovitve slovenskih šol. Opozarjamo samo na boj za slovensko ljudsko šolo v Senti Jakobe v Hodi, ki je bil, aktivno so ga vodili razumni možje in skrajno je Senti Jakob popolnoma slovenska vas, brez nemcev. Na Korškem pa je še več krajev, ki so se brezuspšno borili za slovensko šolo. Tega je kriva predvsem vlada pa tudi slovensko korško ljudstvo, ki ni pošteno o namenu ljudske šole, ki naj bi po načelih zdrave pedagogike služila izobrazbi in se ačenja tajega jenska.

Na Korškem je 64 strakvističnih šol. Te šole so pravi unikati na svetu. V prvem razredu je v rabi znani Prešernov abecdarik, ki nasprotuje povsem načelom zdrave pedagogike in je najslabša slovenska učna knjiga za ljudske šole. Gospodje pedagogi širijo slovenske domovine, premovali v oglejte si vendar enkrat to knjigo in jo ocenite tako, kakor v resnici zasluži. Lažje se vam boče težilo, ko jo boste brali.

Na strakvističnih šolah se praktična takta, da se do sred leta premovali slovenska abeceda — a so nato takoj začne s poukom nemščine. V drugem in nadaljnjih razredih pa so odmerjene za slovenščino 3 urine na teden, ki so pomaknjene navadno na konec pouka tako, da se pouk zaradi tega trpi — pa čuje in strmita. Zgodilo se je, da so otroci slovenskih starišev izostajali od slov. pouka s učiteljevim dovoljenjem, ker so jih doma stariši po šoli rabili. Poučevalo se je samo tiste otroke, ki so so za 3 slovenske ure javili.

Videli smo, da ljudstvo trpi pod bremenom, ki ga nalaga razširjanje in zidanje šol. Pa pride „Schulverein“ in pravi: „Mi damo toliko in toliko tisoč kron za nove šole, samo to nam obljubite, da glasujete za nemški pouk.“ Dobro. Kronice pridejo in 2 ujnimi nemška šola, kajti „slovensko se vaši otroci itak doma naučijo, nemško pa potrebujete v svetu“. In tako so nastale popolnoma nemške šole v slovenskem delu Korške. Kdaj se bo naša dična Ciril-Metodova družba spustila v pametno politiko? Mi potrebujemo slovenskih učiteljskih šol. Pri Ciril-Metodovih šolah plačujemo drakratni davek.

Število popolnoma nemških šol v slovenskem delu Korške je veliko. Razen nekaj besed v prvem razredu, (še učitelj razume slovensko) in razen kršč. nauk otroci ne slišijo v šoli materine besede. Tudi kršč. nauk hočejo nam pomečati. To se pončuje že slovensko, se imamo zahvaliti edino le odločnemu nastopu narodnih katehetov. So pa tudi taki duhovniki, ki v višjih razredih poučujejo kršč. nauk samo nemški ali pa slovenske otroke sploh zanemarijo in jih ne izprašujejo. Malo je takih, a so. Tem kratkovidcem, ki delajo to edino s tega namena, da se ne bi preveč zamerili, bomo posvetili posebne kapitule z zgodovini slovenskega šolstva na Korškem. Zanimivo je vprašanje, kako stališče zavzema škofstvo v tem oziru. Gdi se, da krajini in okrajni škofski sveti pošiljajo peticije na delniški škofski svet, naj se pončuje kršč. nauk nemški. Dež. škofski svet pošlje akt škofstvu „zur Abseurung“ (naj se izjavi). To odloči, da delniški škofski svet nima pri kršč. nauku nič ukazovati, ker ima samo cerkev pravico določiti, kako se naj kršč. nauk poučuje.

Za naše razmere je to še torej precej zgodno.

Zanimivo je uradno poročilo dež. šolskega sveta, ki pravi, da celo rojeni Slovenci zatajajo svojo narodnost in si usposobljenost samo za nemški učni jezik pridobijo, da ne bi bili nastavljeni na strakvističnih šolah.

Kaj tiči za tem strakvim poročilom? Utravistične šole so razstrene po deželi. V trgih in večjih vaseh jih ni. Zato je zgodnjeje službovali tam, kjer je več družb in ne v hribih, kjer je ni.

Slovenščina na učiteljskih v Celovcu tudi za Slovence ni obliogan predmet. Zato se ji odtegnajo učiteljski, ker niso primorani, da bi jo obiskovali. Na nemškem učiteljskem slovenščina sploh ne poučuje. Razen tega pa dela ačenje slov. korškimi dijakom težkoče, ker se je v ljudski šoli ne naučijo dovolj. Glavno pa je, ker vlada na Korškem na slovenske učitelje „tak pritisk od zgoraj“, kakor nikjer na svetu. Vrhu tega je v Celovcu nemški „Präparandenheim“ kjer stanuje veliko učiteljskih (tudi Slovencev), in kjer se že skrbi za „pošteno nemško vago“.

Korški Slovenci so čutili to moro, ki se ji pravi ljudska šola na Korškem. Ustanovili so društvo „Učiteljski dom“, ki podpira slov. dijake. Nekaj učiteljev smo si pridobili s tem — a nevarnost zanje je tudi v službi dijake, kjer razmere tako vplivajo nanje, da postanejo še huji narodni neznačajci, kakor sta ona dva slovenska šolnika v Ljubljani, ki sta glavnala za celotnega Profeta.

Pot do slovenske šole na Korškem vodi po različnih krajih. Sprememba političnih razmer v deželi in državi, naraščajoč slov. učiteljski, pouk ljudstva. To pot smo nastopili. Hodimo urno naprej v korist zdravi pedagogike in v korist Slovencev na Korškem.

Gospodarstvo.

Nekaj podatkov za uspešno pokončevanje peronospor.

Zaradi nenake lege naših vinogradnih dežel se mora cela Avstrija razdeliti v najmanj tri dele, kateri se ločijo glede toplot:

1. Češko, Moravsko, Nizje Avstrijsko, Stajersko.

1. Prvi se mora škropiti od sredine do konca maja. Pri tem škropljenju se mora listje kakor tudi grozdje dobro pokropiti.

2. Drugo škropljenje ima se, če zmogče, še pred cvetom ali pa vsaj med cvetom, na vsak način pa takoj po cvetu vršiti. Tudi sedaj se mora listje kakor grozdje dobro pokropiti.

3. Tretje škropljenje ali še večkratno škropljenje navadno ni potrebno; pač pa se mora v toplih in mokrotnih letih tudi večkrat škropiti, ker sta toplota in mokrota skupaj glavna čini telja za hitro razširjenje peronospor. Škropiti moramo tedaj vsaj 14 do 20 dni.

II. Kranjsko. (Po podatkih g. Fr. Gombača, pot. učitelja v Ljubljani.)

1. Prvi se škropi, če imajo pogankji 5 do 7 peres, to je navadno koncem maja.

2. Drugo in tretje škropljenje sledi vsake 3—4 meseca.

3. Četrto škropiti navadno ni treba.

III. Tirolsko, Gorisko, Istro in Dalmacija (po podatkih g. K. Mađerja, ravnatelja dež. vinorejske šole St. Mihele na Tirolskem.)

1. Prvi se mora škropiti vsaj do 15. maja, v katerem času so mladice že 10—15 cm velike.

2. Drugo škropljenje vrši se v kakih 3 tednih, to je koncem maja ali v začetku junija in sicer brez ozira na cvet v tem času.

3. Tretje škropljenje je koncem junija ali vsaj v začetku julija.

Za vse dežele pa velja:

1. Za škropljenje se vname brez izjeme samo 1 kg bakrene galice na 100 litrov vode in potrebna mnoštva ahalenega apna. Več kakor 1 kg na 100 litrov vode je pri današnji visoki ceni bakrene galice zapravljivo, potem pa tudi škodljivo, ker se mlado perje omoči.

2. Travnice se škropijo kakor hitro se pogankji vidijo, do septembra, vedno v odmorih enega ali dveh tednov.

3. Travnice za divjake ravno ni treba škropiti, a dobro je na vsak način.

4. Po toči se mora takoj škropiti in sicer če toča dopoldne poteče, mora se že dopoldne škropiti; poteče popoldne, škropi se že zvečer.

F. R.

Druge slovenske dežele.

— Električna podjetja v Dalmaciji. V Manojlovu ob Krki v Dalmaciji je zgradil veleposrednik profesor Modrić elektrarno, katere proizvaja električnega toka za 34.000 konjskih sil. Kapital, 9 milijonov kron, je dala neka italijanska družba. S to velikansko silo proizvajajo v Šibeniku karbid. Ali podjetje uspeva, kaže dejstvo, da so se kurzi dvignili toliko 6 mesecov od 250 na 650 K za akcijo. Isti profesor hoče sedaj postaviti v bližini Dubrovnika na R-ti Trebinjičji še eno elektrarno, ka. a bi proizvajala toka za 120.000 konjskih sil in bi bila največja na svetu. V to svrhu se že dogovarja z bosansko-hercegovačno vlado. V tem podjetju bi se investiralo za 15 milijonov K kapitala in bi našlo do 6000 delavcev dela. Dalmacija se dviga!

— Ljubenzivni katehet. Rim. Lavca je nek katehet tako pretepel v ljudski šoli jednega učenca, da je ta umrl. Katehet pride v kajho.

— Dvboj. Zaradi malenkosti sta se sprla v Tridentu dva častnika, nadporočnika Ertel in Wernick. Imela sta dvboj in Ertel je dobil v prvi tako težko rano, da je umrl.

— „Novemu Listu“ v Reki, glasila znana v obeh hrvaških resolucijah, Janšer, Fr. Supila, je odzvel politični debit za avstrijske dežele. S tem trpi list, ki ima mnogo naročnikov v Istri in v Dalmaciji, občno škodo. Za pravi vrok tega resnično prepričljivega koraka, naše avstrijske vlade se ne ve.

— Tirajte Madžare! V Novigradu blizu Karlova se je vršilo po milin blizn zborovanje frankovcev pod vodstvom tamojnjega župnika Grbina, nekaj drugih svečenikov in nar. zastopnika frankovca Horvata. Zborovanja se je udeležilo okrog 40 možčanov iz Karlova, ki pa so bili po svojem političnem mišljenju resolucije naši. Domači župnik Grbin je otvoril zborovanje in jel takoj hujskati ljudi proti navzočim naprednjakom iz Karlova. Ti so videli, da so se ljudje razbarili in jeden njih, dr. Badovinac, je dejal župniku, da pada odgovornost za vse naslednje hujskanja na njega. Na to je župnik zavpil: „Tirajte Madžare! Tu so! Doli z njimi!“ Ljudje so jeli takoj omestaviti Karlovčane s kamenjem, dr. Badovinca pa so zgrabili, vrgli ob tla, batili s škornji, ga dvignili v zrak in zopet vrgli na zemljo. Le s težavo je rešilo nekaj razodnejših ljudi napol mrtvega Badovinca pred takojšnjo smrtjo. Ves ta prizor je župnik Grbin mirno gledal in s njim vsi svečeniki ter narodni frankovački vodje, ne da bi ganili z mezinem. — Človeku se zdi, ko čita poročila hrvaških listov o tej surovosti, da vidi v bodočnosti na Stajerskem, ako se nam ne posreči postiti ljudstva o pravih namelih in značaju voditeljev naše častite „Kmečke zveze“.

— Član magnatske zbornice — tat. V okolici Arada na Ogrskem je oblast prišla bivšega člana ogrske gosposke zbornice barona Fechtiga radi pretepa. Sodnijska prelaska je tdi dogrnala, da je baron ukradel več srebrnih ur.

— Statistika šolske stavke. „Nova Reforma“ piše v štev. 225: Otroci, vpirajoči se nemškemu poučevanju verouka je še vedno nad 60 tisoč. Poljskim časopisom je bilo zaradi „podpiranja stavke“ naloženo 16.540 mark (= 19.920 K) globe; sretniki poljskih listov so bili po vrhu tega obsojeni na skupno 50 mesecev zapora. Poljski duhovniki so bili obsojeni na 3350 mark (7620 K) ter na 20 mesecev zapora. Roditeljev je bilo kaznovanih 1450 oseb, naloženo jim je globe znašalo nad 18.000 mark (21.600 K) zapor pa 5 in pol leta. Skupno znašajo dosegane globe 41.000 mark (49.200 K) in 12 let zapora. Ako prištejemo k temu sodne troške, povzame šolskih deklar odmerjen „nepokornim“ poljskim občinam, lahko rekemo, da je nemška vlada obrala Poljake v tem boju za njih najprirodnejše človeško pravo za 200.000 mark (240.000 K). Iz srednjih šol je bilo izključenih 80 dijakov, katerih sorodniki so se na ta ali oni način „udeležili“ stavke; 50 teh so zopet sprejeli v šole. Nadalje je bilo odstavljeno 150 občinskih predstojnikov, članov krajskih šolskih svetov itd. Pravd proti duhovnikom se teče 20.

To število vendar dovolj glasno govore o nemški kulturnosti. „Nova Reforma“ je zaradi člankov in poročil o tem štrajku za dve leti na Nemškem prepovedana.

Abstracts of Papers

Slovensko delavsko podporno društvo v Celju
odda
društveno gostilno
na račun
s 1. avgustom 1907.
Pisane ponudbe na odbor društva.

Darujte Ciril-Metodovi družbi!

Hranilnica in posojilnica v Šmarji pri Jelšah

proda takoj pod ugodnimi pogoji znano veliko **Jagoditve**

gostilno

v Šmarškem trgu. Z isto je v zvezi: mesarija, pekarija, obširno gospodarsko poslopje in zemljišče. Stavbišče meri 23 1/2 A, travniki, njive in gozd nad 7 A. Resni kupci nepekulantje proizvedo vse natančneje od prodajalke, do katere se je obratiti naravnost.

Moltvenike za birmo v najrazno-
vrstnejših vezavah.
Serpentine
Lampijone papirnatc itd. priporoču
na debelo in drobno

Zvezna trgovina v Celju
trgovina s papirjem pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

Na debelo in drobno! Na debelo in drobno!

Iv. Ravnikar, Celje

priloga svoje dobro znane zbirke splošnih knjig, zbirki in zbirkišči
kari, družin in kmetijskih ter vseh vrst literat. — Knjige in prodajo dostalo
priročila ter poskušne in priporočne vsem gostilničarjem svoje volje naloge
tudi in skrbno vodo kuhar: Napitke, Recepte, Problem, Kontraktir, Gledalnik,
Gledalnik, Statist, Gleichensberger, Dama in Kontraktir-Quelle. — Naložbe
dostalo si ogledati zbirke in zbirki, ogledati francoske zbirke ter biser
celje, vse vrstne zbirke in zbirki. 150 00-10

Stanje hranilnih vlog —
23 milijonov kron.

Mestna
hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotarja

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dnevno in od 3. do 4. ure popoldne, jih obračunaje po
4%, ter pripisuje vsakdanje obroci vsakega pol leta
h kapitalu. — Restni davek od vsakega obrota plačuje
hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunala vlagateljem.
Za varnost vlog jamči poleg lastnega re-
zervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vse svoje
društvo mesto. Na je varnost vlog popolna,
ovrednoti zlasti to, da vlaganje v to hranilnico
tudi oddaja donar maloletnih otrok in va-
rovanecov.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem
c. kr. poštne hranilnice.

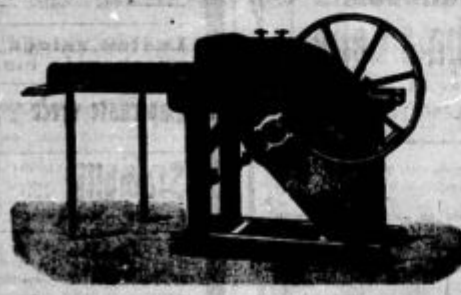
Pojma se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestmi
vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo
obroci in to odplačilo ravno 5%, izposojenega kapitala.
Na ta način se vsi dolgi poplača v 62 in pol leta. Ako
pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na
primer v 20 letih, tedaj mora plačevati na leto 6%,
izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto volje dane,
svaj dolg tudi poprej poplačati.

Pojma se tudi na menice in na vrednostne listine.

Rezervni zaklad nad 900.000 kron.

(B) 13-6

Zavitke priporoča ZVEZNA TISKARNA v CELJU.

Najboljše poljedeljske
stroje, posebno pa
mlatilnice
za rabo na roko kakor
na vitelj (gepelj), bodisi,
da se isti goni z živino
ali vodno močjo, kakor

čistilnice in razno drugo orodje priporoča
trgovina z železnino „**MERRUR**“, P. Majdič Celje.

Begate zložne travert, cementa, vodovalnih cevi in naprav, cevi
in kamenščice, vozni in kmetijski nepremočljivi plakt.

Najboljše, zoper ogonj
kakor tudi vsem verno
blagajne
s najljubšimi tovarniških
cena.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

Narodni dom

za katero jamčijo okraji: **Gornji Grad, Sevnica, Ščitani, Šmarje pri Jelšah, Vransko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravih določeno obrestovanje do neomejene višokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4.000.000 K.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **terek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. **Hranilne vloge** obrestuje **po 4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitala ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe iste popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četrt odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

13 52-20

== Najprimernejša darila za goste, brate bli. za ==

Singerjevi šivalni stroji

za domsko
porabo in
obrtne, vsake
vrste.

Volika
trpečnost in
vzorna
konstrukcija
nasebno daje
stroje do najvišje
trdnosti ter so vsakomur v uporabo.

Vsak šivalni stroj ima varstveno oznako.

Brezplačni poskusi v šivanju in vseh načinah
modernega in umetnega vezanja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih
svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. 11 52-20

Perilni kambrik batisti in cefiri

v veliki izbiri po
čudovito nizkih cenah

pri

R. Stermecki in Celje

Vzorce na vse strani zastoj.

16 52-30

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

Posojilnica ura-
duje vsak dan od
9. do 12. ure do-
poldne razun ne-
delje in praznike.

POSOJILNICA V CELJU,
ki je bila leta 1881 z ne-
omejeno zavestjo ustanovljena,
steje sedaj nad **4000** za-
druženikov, kateri imajo vsega
nad **22.000 K** vplačanih
dolehov ter ima sedaj nad
6 1/2 milijona kron hranilnih
vlog in nad

330.000 kron
rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od
vsakega, ako tudi ni član
zadruga ter jih obrestuje po
4 1/2%, posojilnica plačuje
rentni davek
sama, ne da bi ga odtegnila
vlagateljem. Posojila daje na
osebni ali hipotekarni kredit
proti 5 1/2% in 5% obre-
stovanju. 14 52-20

